

UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -malli

Rovaniemen seurantatapaaminen

Muistio 8.12.2021

Mikael Malkamäki ja Sanna Koskinen, Suomen UNICEF

ARVIOINTITAPAAMISEN TAVOITE JA TARKOITUS

Arviointitapaaminen on osa Lapsiystävällinen kunta (LYK) -mallin mukaisen kehittämistyön ja sen tuloksellisuuden seurantaa kunnassa. Tapaamisessa arvioidaan, onko kehittämistyö kunnassa ollut mallin kriteerien mukaista, onko työ edennyt tavoitteiden mukaisesti, ja voidaanko kunnalle siten myöntää UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -tunnustus.

UNICEF seuraa ja arvioi erityisesti seuraavia asioita:

1. Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyö ja lapsiystävällisyyden edistäminen on poikkihallinnollista ja koko kunnan yhteinen tavoite- ja tahtotila.
2. Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyö tähtää pitkäkestoisiin ja rakenteellisiin (toimintakulttuurin) muutoksiin.
3. Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyössä varmistetaan lasten ja nuorten osallisuus niin arjen toiminnoissa kuin päätöksenteossa ja hallinnossa.
4. Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyössä huomioidaan erityisesti haavoittuvimmassa asemassa olevat lapset/lapsiryhmät ja yhdenvertaisuusnäkökulma.
5. Viestintä lapsen oikeuksista ja mallin tuloksista on laajaa ja aktiivista.

Tämä arviointi koskee Rovaniemen kaupungin Lapsiystävällinen kunta (LYK) -työtä ajalla 2018–2021. LYK-työ on käynnistynyt Rovaniemellä vuonna 2013, ja ensimmäinen UNICEFin LYK-tunnustus kaupungille myönnettiin 2015. Toinen tunnustus myönnettiin 2017 lopussa (neljäksi vuodeksi).

Tässä arviointitapaamisessa (8.12.2021) käytiin läpi Rovaniemen LYK-työn toimintasuunnitelman toteutumista ja tuloksia erityisesti vuosilta 2020–21. UNICEFin edustajat kommentoivat kehittämistyötä mallin tavoitteiden näkökulmasta. Aiemmissa seurantatapaamisissa (2018, 2020) on käsitelty LYK-työn neljän vuoden syklin aiempia toimintavuosia, ja tapaamisissa todettu, että Rovaniemen työ vastaa LYK-mallin edellytyksiä.

OSALLISTUJAT

Arviointitapaamiseen osallistui Rovaniemen Lapsiystävällinen kunta -koordinaattori Anne Luiro sekä seitsemän muuta Lapsiystävällinen kunta -koordinaatioryhmän edustajaa (ks. osallistujat liitteestä 1 muistion lopussa).

UNICEFiltä tapaamisessa olivat (etäyhteydellä) mukana erityisasiantuntija Sanna Koskinen ja asiantuntija Mikael Malkamäki sekä pääsihteeri Marja-Riitta Ketola.

LAPSIYSTÄVÄLLINEN KUNTA -MALLIN KOORDINAATIO ROVANIEMELLÄ

Koordinaattorin ja koordinaatioryhmän vastuut ja tehtävät

Lapsiystävällinen kunta -työn koordinaatioryhmä vastaa yhdessä Lapsiystävällinen kunta -koordinaattorin kanssa kunnan kehittämistyön koordinoinnista, toimintasuunnitelman laatimisesta sekä Lapsiystävällinen kunta -työn tavoitteiden ja toimenpiteiden tulosten systemaattisesta seurannasta, arvioinnista ja raportoinnista. Koordinaatioryhmä vastaa myös siitä, että toimintasuunnitelmassa asetettuja tavoitteita tarkennetaan ja päivitetään tarpeen mukaan kehittämistyön edetessä. Lapsiystävällinen kunta -työn tavoitteiden tulee perustua kunnan lasten ja nuorten oikeuksien ja hyvinvoinnin tilaan.

UNICEFin yhteenveto ja johtopäätökset koordinaatiosta:

- Lapsiystävällinen kunta -koordinaattorina toimii tällä hetkellä noin 20 % työajalla suunnittelija Anne Luuro. Lapsiystävällinen kunta -koordinaatioryhmän lisäksi koordinaattorin työn tukena on toiminut pienempi työryhmä, jossa on edustajia eri toimialoilta. Työajan riittävyys koordinaattorin tehtäviin on ollut keskustelussa; osa koordinaatioryhmästä kokee, että koordinaattorilla on liian pieni ajallinen resurssi varattuna kehittämistoimintaan, osa on tyytyväinen tilanteeseen.
- Lapsiystävällinen kunta -koordinaatioryhmänä toimii tällä hetkellä poikkihallinnollinen Lapsi- ja nuorisopoliittinen ohjausryhmä, jolla on myös paljon muita lasten ja nuorten hyvinvointityön seurantatehtäviä kaupungissa. Ryhmän puheenjohtajana toimii palvelualuepäällikkö Merja Tervo. Nuorten edustus tulee nuorisovaltuustosta. Myös kolmas sektori ryhmässä aktiivisesti mukana.
- Ryhmällä on mandaatti viedä Lapsiystävällinen kunta -työtä koko kaupungintasoisesti eteenpäin sekä vahva tahtotila viedä työ kaupungin rakenteisiin. Kaupungissa on toimialojen yhdistymisen myötä soten ja sivistyksen yhteistyö sekä laajemminkin moniammatillinen työ lisääntynyt.
- Koordinaatioryhmä on kokoontunut säännöllisesti 4–6 kertaa vuodessa. Ryhmä on seurannut ja arvioinut kehitystyön tavoitteiden etenemistä säännöllisesti.
- Ryhmän oman näkemyksen mukaan LYK-asiat tulisi olla jatkossa entistä vahvemmin jokaisessa seurantaryhmän kokouksessa esillä ja työssä tulisi mennä enemmän kohti konkreettista tekemistä.

Yhteenveto:

Rovaniemen Lapsiystävällinen kunta -työn koordinaatorirakenne vastaa mallin edellytyksiä.

Jatkossa on tärkeää edelleen varmistaa tarpeenmukaiset resurssit ja työaika koordinaattorin työlle sekä resurssit ja mandaatti koordinaatioryhmän työlle kaupungin ja kunnan välisen LYK-[sitoumuksen](#) mukaisesti.

LAPSIYSTÄVÄLLINEN KUNTA -TYÖN TOIMINTASUUNNITELMA: TAVOITTEIDEN JA TOIMENPITEIDEN TOTEUTUMINEN ROVANIEMELLÄ

Taustaa

Lapsiystävällinen kunta -työlle on Rovaniemellä 2018–21 asetettu kolme päätavoitetta: 1. lasten osallisuuden laajentaminen, 2. lapsivaikutusten arvioinnin edistäminen ja 3. Lapsiystävällinen kunta -viestinnän kehittäminen. Tavoitteiden alle on asetettu toimenpiteitä, jotka on kirjattu Rovaniemen toimintasuunnitelmaan (liite 3).

Tässä arviointitapaamisessa (8.12.2021) tarkasteltiin erityisesti vuosien 2020–21 toimenpiteiden toteutumista (Rovaniemen omat raportit, liitteet 4 ja 5). Tapaamisen jälkeen UNICEF pyysi Rovaniemeltä vielä täydennyksiä ja täsmennyksiä toteumaan (saadut täydennykset liitteissä 6 ja 7).

Aiemmissa seurantatapaamisissa (02/2019, 09/2020) Rovaniemen ja UNICEFin välillä on tarkasteltu aiemmin toteutunutta toimintaa. Näissä tapaamisissa on todettu, että Rovaniemen LYK-kehitystyö on mallin edellytysten mukaista. UNICEF on antanut tapaamisten jälkeen muistiossaan kaupungille suosituksia huomioitavaksi jatkokehitystyössä.

UNICEFin yhteenveto toteutuneesta toiminnasta

Seuraavaan on koottu Rovaniemen LYK-työn tuloksia tavoitekohtaisesti. Painopiste näissä vuosilla 2020–21. *(Aiemmin toteutunutta käsitelty aiempien vuosien seurantatapaamisissa.)*

Tavoite 1. Lasten osallisuuden laajentaminen: Lisätään matalan kynnyksen paikkoja lapsille ja nuorille vaikuttaa itseään koskevaan päätöksen tekoon

Rovaniemen toimintasuunnitelmassa on tavoiteltu kattavasti lasten arjen ja edustuksellisen osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien vahvistamista eri toimialoilla. Lisäksi erillisiä toimenpiteinä on ollut mm. maksuttomien harrastusmahdollisuuksien laajentaminen sekä kiusaamisen nollatoleranssiin tähtäävä K0-työ. (Ks. UNICEFin kokoama listaus toteutuneista toimenpiteistä liite 2).

Yhteenveto: Sekä lasten arjen osallisuutta että edustuksellista osallisuutta on edistetty laajalaisesti kaupungin eri toimialoilla sekä hallinnossa. Maksuttomia harrastusmahdollisuuksia on tuotu yhä useamman rovaniemeläisen lapsen ulottuville. Kiusaamisen nollatoleranssiin tähtäävää työtä on tehty kaupungissa laajamittaisesti, ja työhön on otettu nuoret mukaan mm. viestintäkampanjan myötä.

Tavoite 2. Lapsivaikutusten arvioinnin edistäminen

Rovaniemen toimintasuunnitelmassa vuosille 2018–2021 on tavoiteltu Lava-mallin valmistumista ja käyttöönottoa vuoteen 2021 mennessä. Kaupungissa on toimintasuunnitelmakaudella tehty muutamia lapsivaikutusten arviointeja. Ne ovat keskittyneet suurempiin tarveselvityksiin esimerkiksi palveluverkkokysymyksissä. Arviointien avulla on kerrytetty osaamista ja oppeja tulevia lapsivaikutusten arviointeja varten, ja ne toimivat siten osaltaan valmistelevana työnä lava-mallin jatkokehitystyöhön.

Yhteenveto:

Koordinaatioryhmä on 09/2020 seurantatapaamisessa arvioinut, että suunnitellut lava-toimenpiteet toteutuisivat v. 2021 aikana. UNICEF on kehottanut tapaamisessa ja muistiossaan Rovaniemeä määrittämään konkreettisia toimia lava-linjausten ja -käytäntöjen vakiinnuttamiseksi koko kaupungin tasolla.

Arviointitapaamisessa ja -raportissa (8.12.2021) koordinaatioryhmä on todennut, että suunnitelman mukaista lava-mallia ei ole saatu kaupungissa valmiiksi eikä siten otettu käyttöön 2021. Ryhmän mukaan erityisesti koronapandemia ja sen vaikutukset kaupungin toimintaan ovat vaikuttaneet siihen, että lava-prosessi ei ole edennyt suunnitelmien mukaisesti. Koordinaatioryhmän mukaan lava-mallia aloitetaan työstämään kunnolla 2022 tammikuun lopussa. Sivistys- ja hyvinvointitoimialan johtaja on antanut tälle työlle valtuutuksen joulukuussa 2021.

Arviointitapaamisessa ja -raportissa (8.12.2021) on koordinaatioryhmä todennut, että lapsibudjetoinnin osalta Rovaniemellä on päästy toimintasuunnitelmakaudella eteenpäin asiaa valmistelevan koostamistyön kanssa, mutta työ on keskeytynyt vuoden 2019 jälkeen taloushallinnon

resurssin puuttumisen vuoksi. Taloushallinnossa ei ole ollut mahdollista osoittaa resurssia asian jatkotyöstämiseen.

Tavoite 3. Lapsiystävällinen kunta -viestinnän kehittäminen

Rovaniemen toimintasuunnitelmassa on asetettu tavoitteita Lapsiystävällinen kunta -viestinnän kehittämiseksi ja laajentamiseksi sekä kuntalaisille että kunnan sisällä. Toimenpiteillä on tavoiteltu suunnitelmallisempaa lapsenoikeustietoisuuden ja -ymmärryksen lisäämistä esim. koulutuksien avulla sekä kunnan oman LYK-työn ja lapsiystävällisten toimintojen entistä parempaa näkyvyyttä kaupunkilaisille. (Ks. UNICEFin kokoama listaus toteutuneista toimenpiteistä liite 2).

Yhteenveto:

Arviointitapaamisessa 8.12.2021 on todettu, että toimintasuunnitelmassa asetetut toimenpiteet viestinnän kehittämiseksi ovat pääosin toteutuneet suunnitelman mukaisesti. LYK-viestintää on toteutettu kaupungissa aiempaa suunnitelmallisemmin ja monipuolisemmin tehdyn viestintäsuunnitelman tuella. Koulutuksia on järjestetty mm. päättäjille. Nuoret ovat olleet mukana kouluttamassa. Niin ikään nuoret ovat osallistuneet mm. #meilläpuututaan-kampanjan suunnitteluun ja toteutukseen. Koordinaatioryhmä on todennut, että 2021 aikana koronatilanne on estänyt ja/tai vaikeuttanut mm. päättäjien LOS-koulutusten järjestämistä.

UNICEFIN JOHTOPÄÄTÖKSET JA ARVIO ROVANIEMEN TOIMINTASUUNNITELMAN TAVOITTEIDEN JA TOIMENPITEIDEN TOTEUTUMISESTA

Rovaniemen Lapsiystävällinen kunta -työn toimintasuunnitelma, tavoitteet ja toimenpiteet vastaavat vanhan Lapsiystävällinen kunta -mallin edellytyksiä.

Toimintasuunnitelman tavoitteet on toteutettu riittävältä osin onnistuneesti ja suunnitellusti (ks. muistion edellinen kohta). Koordinaatioryhmä on kertonut arviointitapaamisessa (8.12.2021), että korona-aika on vaikuttanut erityisen paljon Rovaniemen LYK-työn toimenpiteiden toteutumiseen, minkä UNICEF on huomioinut johtopäätöksissään.

Rovaniemen Lapsiystävällinen kunta -työn toimintasuunnitelman tavoitteilla on ollut nimetyt vastuhenkilöt, ja työn etenemistä on seurattu ja arvioitu riittävästi vanhan LYK-mallin edellytysten mukaisesti. Koordinaatioryhmä on tehnyt tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumisen raportointia ja dokumentointia säännöllisesti, mutta toimenpiteiden tarkka toteuma on dokumentoitu melko ohuesti, mikä on haastanut UNICEFin kokonaisarvioinnin tekemistä.

Rovaniemellä on tehty paljon hyvää lapsiystävällisyyden kehittämisessä ja lapsiystävällisyys näkyy kaupungin toimintakulttuurissa nyt aiempaa enemmän, mutta kehitettävää lapsen oikeuksien täysimääräisessä toteutumisessa riittää kaupungissa edelleen.

UNICEF kiittää Rovaniemeä kuluneelta seurantakaudelta erityisesti

- laajamittaisesta eri toimialojen työstä lasten arjen ja edustuksellisen osallisuuden sekä lasten toimijuuden vahvistamiseksi,
- merkittävästä koko kaupungintasoisesta työstä kiusaamisen nollatoleranssin varmistamiseksi,
- Lapsiystävällinen kunta -viestinnän monipuolistamisesta sekä

- koordinaattorin ja koordinaatioryhmän sitoutumisesta kehitystyön eteenpäin viemiseen koko kaupungintasoisesti. Työ on nähty koko kaupungin asiana ja lapsenoikeusperustaista ajattelua on haluttu juurruttaa koko organisaation.

UNICEFin jatkosuositukset (toimintasuunnitelman tavoitteisiin liittyen)

- **Tavoite 1.** Jatkossa UNICEF suosittelee Rovaniemeä kiinnittämään huomiota erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien lasten ja nuorten osallisuuden varmistamiseen; esimerkiksi hyödyntäen eri toimialoilla ja yksiköissä olevaa työntekijöiden osaamista ja monipuolisia menetelmiä erilaisten lasten ja nuorten kanssa työskentelystä.
- **Tavoite 2.** Lapsivaikutusten arvioinnin osalta UNICEF suosittelee Rovaniemeä ryhtymään pikimmiten lava-mallin systemaattisen käyttöönnoton vaatimiin toimenpiteisiin sekä varmistamaan lapsibudjetoinnin kehitystyön loppuunsaattamisen. Tukena tässä kannattaa hyödyntää mm. LYK-digipalvelun materiaaleja. Oleellista kaupungissa on mm. varmistaa, että tehdyistä lapsivaikutusten arvioinneista kertyneet opit hyödynnetään tulevissa arvioinneissa, ja että lava-ohjeistusta kehitetään edelleen. Henkilöstön säännöllinen kouluttaminen lapsivaikutusten arviointeihin on oleellista varmistettaessa, että arviointeja tehdään systemaattisesti ja että ne ovat laadukkaita. Tämän nähdään auttavan osaltaan myös toimintatavan juurruttamisessa laajasti organisaatioon.
- **Tavoite 3.** Jatkossa kaupungin LYK-viestintää on hyvä kehittää edelleen systemaattisemmaksi, jotta LYK-työn näkyvyyttä ja tietoa mallin mukaisen työn tuloksista voidaan lisätä niin kaupunkilaisille kuin kunnan sisälläkin. Lapsenoikeuskoulutuksia ja -infoja kaupungin sisällä eri kohderyhmille tulee jatkaa systemaattisesti, jotta voidaan varmistaa ajantasainen lapsenoikeusosaaminen eri tasoille ja tahoille.

UNICEFIN LAPSIYSTÄVÄLLINEN KUNTA -TUNNUSTUKSEN MYÖNTÄMINEN

Rovaniemen kaupungin Lapsiystävällinen kunta -työ vastaa (vanhan) Lapsiystävällinen kunta -mallin tavoitteita.

Suomen UNICEF myöntää Rovaniemen kaupungille kolmannen Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen. Tunnustuksen julkistuksen aikataulusta sovitaan UNICEFin kanssa.

Tunnustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että Rovaniemellä otetaan nyt käyttöön uudistettu UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -malli kaupungin ja UNICEFin allekirjoittaman sitoumuksen mukaisesti, ja että LYK-työtä jatketaan seuraavaan kirjattujen askeleiden (A-F) mukaisesti.

LAPSIYSTÄVÄLLINEN KUNTA -TYÖN SEURAAVAT ASKELEET ROVANIEMELLÄ

- Rovaniemen Lapsiystävällinen kunta -koordinaattori ja -koordinaatioryhmä perehtyvät tämän arviointimuistion sisältöön, johtopäätöksiin sekä UNICEFin edellyttämiin seuraaviin askeleihin.** Mikäli koordinaatioryhmä arvioi tarpeelliseksi, keskustelua voidaan käydä kaupungissa myös muiden tarvittavien tahojen, kuten kaupungin johdon kanssa.
- Rovaniemen kaupunki viestii kolmannesta Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksesta kaupungissa.** **Tunnustuksen julkistamispäivä sovitaan yhdessä UNICEFin kanssa.**
- Rovaniemi sitoutuu jatkamaan Lapsiystävällinen kunta -työtä UNICEFin uuden Lapsiystävällinen kunta -mallin pääperiaatteiden, työvaiheiden ja ohjeistusten mukaisesti.**

- I. Rovaniemellä tehdään uuden UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -mallin ohjeistusten mukainen [nykytilan kartoitus](#) (ent. alkukartoitus) kaupungin lapsiystävällisyydestä UNICEFin tarjoaman digipalvelun tuella **kevään 2022 aikana**.
  - Nykytilan kartoituksessa arvioidaan lapsenoikeusindikaattorien avulla kaupungin lapsiystävällisyyttä. Osana kartoitusta [kuullaan myös lapsia ja nuoria](#) kaupungin lapsiystävällisyyden nykytilasta (ohjeistukset digipalvelussa).
  - Lapsiystävällinen kunta -digipalvelu tukee nykytilan kartoituksen toteutusta. Palveluun kootaan ohjeiden mukaisesti kartoituksen tulokset ja yhteenveto.
- II. Kartoituksen tulosten pohjalta tehdään [Lapsiystävällinen kunta -työn uusi toimintasuunnitelma](#) nelivuotiskaudelle 2022–25. **Suunnitelma on valmis viimeistään vuoden 2022 lopussa**.
  - Toimintasuunnitelmassa asetetaan Lapsiystävällinen kunta -työlle tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit uuden mallin mukaisesti.
  - Toimintasuunnitelma laaditaan Lapsiystävällinen kunta -digipalveluun, jossa sen toteutumista sekä UNICEF että Rovaniemen koordinaatioryhmä seuraa ja arvioi systemaattisesti kehittämistyön edetessä.
- III. UNICEFin ja Rovaniemen seuraava [seurantatapaaminen](#) pidetään, kun kaupungin toimintasuunnitelman luonnos on valmis (arviolta loppuvuonna 2022). Mikäli suunnitelma vastaa mallin kriteerejä, UNICEF hyväksyy suunnitelman, ja Rovaniemellä voidaan käynnistää toimintasuunnitelman mukainen Lapsiystävällinen kunta -työ (arviolta alkuvuonna 2023).
- IV. Rovaniemi **toteuttaa asettamansa toimintasuunnitelman toimenpiteitä**, ja koordinaatioryhmä seuraa systemaattisesti työn etenemistä ryhmän tapaamisissa sekä kirjaa säännöllisesti toimintasuunnitelman tavoite- ja toimenpidekohtaisen etenemisen Lapsiystävällinen kunta -digipalveluun.
- V. Nelivuotiskauden **toinen UNICEFin seurantatapaaminen** pidetään, kun toimintasuunnitelmaa on toteutettu noin vuosi (arviolta loppuvuonna 2023), ja **kolmas seurantatapaaminen**, kun edellisestä kulunut noin vuosi (arviolta loppuvuonna 2024). Seurantatapaamisissa arvioidaan, onko Lapsiystävällinen kunta -työ edennyt kaupungin toimintasuunnitelman ja mallin pääperiaatteiden mukaisesti. UNICEF seuraa kaupungin työn etenemistä säännöllisesti myös digipalvelussa.
- VI. Nelivuotiskauden **UNICEFin arviointitapaaminen** pidetään noin vuoden kuluttua kolmannesta seurantatapaamisesta (arviolta vuonna 2025). Arviointitapaamisessa kaupunki ja UNICEF arvioivat, ovatko koko kauden tavoitteet ja toimenpiteet toteutuneet. Mikäli työ on edennyt [Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen kriteerien mukaisesti](#), UNICEF voi myöntää Rovaniemelle neljännen Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen (arviolta loppuvuonna 2025).

LIITE 1. ARVIOINTITAPAAMISEN 8.12.2021 OSALLISTUJAT

Ari Jarva, nuorisopastori, Rovaniemen seurakunta

Merja Tervo, palvelualuepäällikkö, Rovaniemen kaupungin vapaa-ajan palvelut

Annu Nietula, kulttuurituottaja, Rovaniemen kaupunki

Sanna-Maija Laiho, varhaiskasvatuksen pedagoginen asiantuntija, Rovaniemen kaupunki

Tero Rautio, etsivä nuorisotyöntekijä, Rovaniemen kaupunki

Taija Taka-Eilola, opiskelija (varhaiskasvatuksessa)

Ritesh Pulkamo, nuorisovaltuutettu, Rovaniemen kaupunki

Anne Luuro, suunnittelija vapaa-ajan palvelut, Rovaniemen kaupunki

Sanna Koskinen, erityisasiantuntija, Suomen UNICEF

Mikael Malkamäki, asiantuntija, Suomen UNICEF

Marja-Riitta Ketola, pääsihteeri, Suomen UNICEF

LIITE 2. Tavoitteiden 1 ja 3 konkreettisia toimenpiteitä (UNICEFin koontia Rovaniemen eri materiaaleista)

Tavoite 1. Lasten osallisuuden laajentaminen: Lisätään matalan kynnyksen paikkoja lapsille ja nuorille vaikuttaa itseään koskevaan päätöksen tekoon

- Lasten ja nuorten maksuton harrastaminen (2021):
  - Osana harrastamisen Suomen mallia kunnassa on toteutettu kaikille kaupungin yläkoulujen nuorille kysely siitä, mitä nuoret haluavat harrastaa ja näistä valittu toteutettavat harrastukset nuorille. Mallia toteutettiin ensin pilottina osassa kouluista, nyt mallin mukaiset maksuttomat harrastukset ovat käytössä lähes kaikissa kouluissa. Järjestöyhteistyö harrastusten osalta on tiivistä ja laaja-alaista.
  - Harrastusmahdollisuuksia on toteutettu myös syrjäkylillä asuville lapsille ja nuorille. Samoin kyläkouluille on viety myös lastenkulttuurin koulukiertueita. Kylien toimijoiden kanssa, kuten Sineta, on aktiivista yhteistyötä.
  - On tuotettu sähköinen harrastuskalenteri, joka tukee harrastustoiminnan näkyvyyttä lapsille ja nuorille.
- Koulujen oppilaskuntatyön kehittäminen (jatkuva):
  - Joka koulussa on aktiiviset oppilaskunnat, joiden näkemyksiä hyödynnetään aktiivisesti. Oppilaskuntien edustajat ovat mukana myös koulujen hyvinvointiryhmissä.
  - Vuosittain toteutetaan oppilaskuntaseminaarit, joissa nostetaan nuorille itselleen tärkeitä asioita esiin. Seminaareista tehdään julkilausuma, josta viestitään laajasti. Seminaarin ja julkilausuman toteutettavat nuoret itse.
- Nuorisovaltuusto- ja hallitus (jatkuva):
  - Nuorisohallituksella ja -valtuustolla on laaja puhe- ja läsnäolo-oikeus kaupungin eri päätöksenteko- ja vaikuttamiselimissä, kuten eri työryhmien ja toimielinten päätöksenteossa.
- Kiusaamisen ehkäisy K0-hanke:
  - Osana hanketta (2021) toteutettu nuorilta nuorille #MeilläPuututaan kiusaamisen vastainen kampanja, jolla haluttu mm. välittää tietoa kiusaamiseen puuttumisesta ja siitä, miten/kuka voi tilanteissa lapsia ja nuoria auttaa. Nuorisovaltuuston ja nuorisopalveluiden somekanavia on hyödynnetty hienosti osana kampanjaa.
  - Kampanjalla saatu hyviä tuloksia: 65 eri tahoa Rovaniemeltä ovat kampanjan aikana julistautuneet kiusaamisesta vapaaksi vyöhykkeeksi ja näin toteuttavat 0-toleranssia Rovaniemellä. Mukana myös kyläkoulut.
- Nuorisopalveluissa toteutetaan vuosittain palautekysely nuorille. Saatu palaute ohjaa toiminnan kehittämistä.
- Käynnistetty 2020 "Kulttuuriverstas"-työpajatoiminta sekä "Tuva-toiminta" (kymppiluokka).
- Varhaiskasvatuksessa (2019–20) lasten osallisuutta on vahvistettu varhaiskasvatussuunnitelman laadinnassa sekä sen toteutumisen arvioinnissa.
- Seurakunnilla on vaikuttajanuorten ryhmä, jolla tärkeä rooli vaikuttajana. Ryhmältä kysytään systemaattisesti näkemyksiä ja ajatuksia, mm. rekrytointiin.
- Rovaniemi-viikolla oli (2020) torilla kysely, jossa kerättiin kuntalaisilta näkemyksiä leikkipuistoista. Saatu tieto otetaan huomioon, kun tehdään korjaussuunnitelma puistoille.
- Korona-ajan toiminnot 2020–21:
  - kulttuuri- että nuorisotoimintaa toteutettiin etänä ja verkossa laajasti ja monipuolisesti. Syntyi esimerkiksi "Monde on air"-palvelu, josta lähetettiin runsaasti eri lähetyksiä. Nuorisotilatoiminta siirrettiin myös verkkoon. Toiminta tavoitti nuoria hyvin.
  - Varhaiskasvatuksessa toteutettiin mm. kevään 2020 poikkeusolojen aikana puhelinsoittoja kaikille lapsille ja perheille kotiin.

Tavoite 3. Lapsiystävällinen kunta -viestinnän kehittäminen

- Lapsiystävällinen kunta -koordinaatioryhmän työhön on linkitetty entistä vahvemmin myös viestinnän asiantuntijuus. Lisäksi on tehty päivittyvä LYK-työn viestintäsuunnitelma.
- Lapsiystävällinen kunta -työstä on viestitty kuntalaisille aiempaa enemmän, ja saatu työlle kaikkiaan enemmän näkyvyyttä sekä nostettua paremmin esiin kaupungin moninaista hyvää työtä lapsiystävällisyyden kehittämiseksi.
  - Toteutettu nettisivut rovaniemi.fi -sivuston alle, jossa mm. LYK-teema-artikkeleja kehitystyöhön/lapsiystävällisyyteen liittyen. Tätä on tarkoitus vielä edelleen kehittää. Otettu mm. eri toimintojen Instagram-kanavat käyttöön, ja hyödynnetty ja jaettu UNICEFin materiaaleja eri toiminnoissa.
  - Ks. myös tavoitteen 2 toimenpiteet #meilläpuututaan-kampanjaviestinnän osalta.
- Toteutettu lapsenoikeuskoulutuksia ja -infoja kaupungin eri toimijoille
  - Lapsenoikeuskoulutusta toteutettu edellisen kauden valtuutetuille ja lautakuntien jäsenille.
  - Lapsenoikeus- ja LYK-infot nuorten toteuttamana pidetty sekä edelliskauden valtuutetuille että uusille valtuutetuille.
  - Lapsenoikeuskoulutusta toteutettu nuorisopalvelujen työntekijöille. Lisäksi esimerkiksi varhaiskasvatuksessa koulutettu johtajia ja työntekijöitä lapsen oikeuksista muun koulutuksen sisällä.
- LOS-viikolla (2019) toteutettu Lanupo-ryhmän räätälöity kysely lapsiperheille. Saatiin 115 vastausta, joissa pääosin positiivista palautetta toiminnasta, yleisarvosana 4 (max 5). Haasteina tunnistettu mm. kiusaaminen, säästötoimien kohdistuminen kouluihin ja opetukseen, harrastuspaikkojen pitkät etäisyydet, tieturvallisuus keskustassa sekä leikkipuistojen toimimattomuus ja sijainnit. Vastajamäärä kyselyyn oli pettymys; toiveena olisi ollut laajempi osallistuminen.